

[Indenrigsministeren]

derne og hos borgerne er behov for holdningsændringer – i begge tilfælde bort fra det mere autoritetsprægede. Det er givet, at der er mange mennesker, som viger tilbage for at rette henvendelse til det offentlige, fordi de er bange for, at de ikke kan forstå forvaltningen. Derfor er det overmåde vigtigt, at forvaltningen viser imødekommenhed og beredvilligt og venligt orienterer borgere, der retter henvendelse. Imidlertid kan kommunen ikke forholde sig passivt og afvente henvendelser fra befolkningen. Det vil i mange tilfælde være nødvendigt, at kommunen aktivt sørger for at inddrage og orientere de borgere, som må forudsættes at have en interesse i nogle foranstaltninger eller en bestemt virksomhed, som kommunen iværksætter. Afhængigt af størrelsen af den kreds, som kommunen herved skal i forbindelse med, kan kommunikationen finde sted ved møder, særlige informationsbreve, annoncering i den lokale presse osv.

Disse forskellige spørgsmål om forholdet mellem forvaltning og borger og informationskanaler mellem kommune og borger er udførligt behandlet i arbejdsgruppens betænkning, og det er min overbevisning, at disse afsnit i betænkningen vil være en betydningsfuld inspirationskilde for kommunerne. Tanken med nedsættelsen af arbejdsgruppen var jo blandt andet at få et overblik over igangværende nærdemokratiske foranstaltninger og samtidig at få tilvejebragt en art idékatalog til brug for kommunalbestyrelserne i deres videre bestræbelser på at nå borgerne – og omvendt.

Det vil i øvrigt føre for vidt her at komme ind på alle de emner, som arbejdsgruppen har behandlet i sin betænkning, men enkelte skal dog yderligere nævnes, også fordi de i den foregående folketingssamling har været genstand for debat her i folketinget.

Det gælder blandt andet spørgsmålet om lovfæstelse af et kommunalt folkeafstemningsinstitut. Fremskridtspartiet fremsatte i 1975 et forslag til folketingsbeslutning om vejledende folkeafstemninger om kommunale anliggender, der imidlertid ikke blev færdigbehandlet i den pågældende samling, og i sidste samling fremsatte fremskridtspartiet et lovforslag om folkeafstemninger i kommunerne, men ej heller dette forslag blev færdigbehandlet. Ved 1. behandling af forslaget tog den socialdemokratiske ordfører afstand

fra forslaget, idet han med rette fremhævede, at »demokrati er andet og mere end blot at afgive en stemme for eller imod en eller anden ting. Demokrati er også en forpligtelse til at sætte sig ind i tingene og eventuelt påpege alternative løsninger.« Jeg kan i øvrigt henvise til Folketingstidende, sp. 2979–2988, hvoraf det fremgår, at der var en helt overvejende stemning imod en lovfæstelse af kommunale folkeafstemninger. Ej heller arbejdsgruppen har ment, at folkeafstemninger i almindelighed vil være velegnede ved kommunalbestyrelsens afgørelse af kommunale spørgsmål. Snævre interesser kan vanskeliggøre en samlet og helhedsbetonet styring af de kommunale anliggender.

Den adgang til at kræve folkeafstemning, som kendes i grundloven med hensyn til lovforslag, har en særlig historisk baggrund, og desuden må det understreges, at kommunalbestyrelsens forslag til beslutninger normalt er af mere konkret karakter. I sammenhæng hermed gælder også, at det vil være lettere at få skabt en særlig øjeblikbetonet »stemning« inden for kommunens mindre område. Jeg ville derfor anse det for en betydelig fare for et funktionsdygtigt kommunalt selvstyre, hvis der blev givet en fraktion af valgte eller vælgere adgang til at kræve afholdt en folkeafstemning.

Hermed være ikke sagt, at kommunale folkeafstemninger bør være aldeles udelukket. Dels bør kommunalbestyrelsen i en given situation kunne vedtage at indhente vælgernes tilkendegivelser, inden en større og mere vidtrækkende beslutning træffes. En sådan adgang til at afholde vejledende folkeafstemninger har kommunalbestyrelsen allerede efter gældende ret, men det er sjældent, at der afholdes folkeafstemninger. Ulemperne ved folkeafstemningen vil i langt de fleste tilfælde veje tungere end fordelene. Planstyrelsen har således også i en pjece om offentlighed om regionplanlægningen stillet sig tvivlende over for værdien af vejledende folkeafstemninger om enkelte skitser eller hovedideer bag dem. Det er her anført, at fordelene ved folkeafstemninger vil være, at en langt større del af befolkningen kan aktiveres til at tage stilling til planlægnings spørgsmål end ved øvrige aktiviteter, men samtidig er som ulemper opregnet: 1) at kun 2 eller eventuelt 3 principielle forslag kan bringes til afstemning ad gangen, 2) at pro-